

II. Dünya Savaşı'nın Nedenleri

☞ **Versay Antlaşması sonrası anlaşmazlıklar**

- ◆ MC' nin etkisiz kalması
- ◆ 1933 Hitler'in başa geçmesi
- ◆ 1922 Mussolini'nin başa geçmesi
- ◆ 1935 İtalya / Habeşistan işgali

☞ **1931 Mançurya Saldırısı**

- ◆ Japonya'nın Çin'e (Mançurya'ya saldırması)

☞ **25 Kasım 1936'da Anti-Komintern Paktı**

- ◆ Japonya, Almanya ile 25 Kasım 1936'da Anti-Komintern Paktı'nı imzalayarak komünizme karşı ülkelerinde sert tedbirler almayı kararlaştırdılar.

☞ **6 Kasım 1937 Mihver Devletleri'ne İtalya'nın katılması**

- ◆ Berlin-Roma-Tokyo Mihveri

✓ Mihver Devletler: Almanya, İtalya ve Japonya (Bulgaristan, Romanya'da bu gruba katılmıştır.)

✓ Müttefik Devletler: İngiltere, Fransa, ABD ve SSCB.

✓ Müttefik gruba en son katılan ABD'dir.

II. Dünya Savaşı'nın Başlaması ve Seyrini Değiştiren Olaylar

☞ **1 Eylül 1939 Almanya'nın Polonya'ya saldırması (Savaşın başlangıcı)**☞ **3 Eylül 1939 İngiltere / Fransa → Almanya'ya savaş açtı.**

- ◆ İngiltere ve Fransa, Polonya'ya verdikleri garanti nedeniyle 3 Eylül 1939'da Almanya'ya savaş ilan ettiler.

✓ Avrupa'da Türkiye, İngiltere ve SSCB dışında Almanya ve İtalya'nın egemenliğine girmemiş ülke kalmadı.

☞ **Uzakdoğu'da ABD / JAPONYA Çekişmesi**

- ◆ Uzak Doğu'da ise Japonya kendisine petrol ambargosu koyan ABD'ye karşı harekete geçti.

☞ **7 Aralık 1941 Pearl Harbour Baskını**

- ◆ Japonya 7 Aralık 1941'de ABD'nin Pasifik üstünlüğünü simgeleyen Hawaii takımadalarından Honolulu'daki deniz ve hava üssü Pearl Harbour'a baskın yaptı.

☞ **17 Temmuz – Ağustos 1945 Postdam Konferansı**

- ◆ II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanya'sının teslimiyetinden sonra 17 Temmuz 1945 - 2 Ağustos 1945 Almanya'nın başkenti Berlin'in 26 kilometre güneybatısında bulunan Cecilienhof Sarayı'nda düzenlenen ve Churchill,

Truman ve Stalin olmak üzere "Big Three"nin katıldığı konferans **(yazdır)**

- ◆ Potsdam Konferansı'nda SSCB, Japonya'ya karşı savaşmayı kabul etti.

- ✓ Konferanstan sonra ABD, Japonya'yı kayıtsız şartsız teslim olmaya zorlamak için yeni geliştirdiği atom bombalarını atmayı kararlaştırdı.

Atom Bombaları
6 Ağustos Hiroşima / 9 Ağustos Nagazaki

- ◆ 14 Ağustos 1945'te Japonya da kayıtsız şartsız teslim oldu.

1941 Britanya Savaşı

- ◆ 1941'de Almanya'nın İngiltere'ye karşı düzenlediği hava saldırıları başarısız oldu

22 Haziran 1941 - 5 Aralık 1941

Barbarossa Harekâtı (yazdır)

- ◆ Alman Silahlı Kuvvetleri'nin 22 Haziran 1941 günü başlayan Sovyetler Birliği'nin işgali harekâtına Alman kaynaklarında verilmiş olan kapalı addır.
- ◆ Aynı zamanda II. Dünya Savaşı'nın Doğu Cephesi'ni açan harekâttir.
- ◆ Tarihin en geniş çaplı askeri harekâtı olarak nitelendirilir.

Başını daima dik tut unutmaya başı eğik olanın celladı çok olur.

Anonim

23 Ağustos 1942 – 2 Şubat 1943
Stalingrad Muharebesi

- ◆ Almanya, SSCB'ye saldırdı.
- ◆ 1943 yılında Alman kuvvetlerinin Stalingrad Kuşatması kırıldı.
- ◆ Çok sayıda Alman askeri, Sovyet ordusuna esir düştü.
- ◆ Alman kuvvetleri geri çekilmeye başladı.

9 Temmuz – 17 Ağustos 1943
Husky Harekâtı

- ◆ Müttefik devletler, Kuzey Afrika'yı ele geçirdikten sonra İtalya'yı savaş dışı bırakmak amacıyla 10 Temmuz 1943'te Sicilya'ya çıkarma yaptılar.
- ◆ Başarısızlığa uğrayan Mussolini iktidardan düştü ve hapsedildi.
- ◆ Ulusal Faşist Parti kapatıldı ve İtalya savaştan çekildi.

6 Haziran 1944 Normandiya
Çıkarması (Overlord Harekâtı)

- ◆ General Dwight D. Eisenhower kumandasındaki Müttefik kuvvetlerinin 1944 Haziran - Eylül ayları arasında giriştiği hücum harekâtıdır.
- ◆ Müttefiklerin çıkarmasından sonra Alman cephesinin yarılmasına ve hemen hemen Fransa'nın ortasına kadar geriletilmesine yol açtı
- ◆ Fransa, Belçika ve Hollanda'yı Alman işgalinden kurtardılar.
- ◆ Müttefikler Almanya'nın başkenti Berlin'e kadar ilerlediler.

- ✓ Hitler, intihar ederek hayatına son verdi. (30 Nisan 1945).
- ✓ Almanya'nın kayıtsız şartsız teslim oluşunun belgesini imzaladı.
- ✓ Avrupa'da II. Dünya Savaşı resmen sona erdi.

Birleşmiş Milletler Teşkilatının Kuruluşu 25 Nisan 1945

- ✓ Dünya Savaşı sonrasında barışı korumak ve sürdürmek amacıyla Milletler Cemiyeti II. Dünya Savaşı'nın çıkmasına engel olamamıştı.

14 Ağustos 1941 Atlantik Bildirisi

- ◆ Savaş sırasında ABD ve İngiltere, 14 Ağustos 1941'de Atlantik Bildirisi yayınladılar.
- ◆ 9 Ağustos 1941 tarihinde yapılan toplantı sonucunda; iki devlet topraklarını genişletmek istemediklerini, bütün uluslara sınırları içinde güvenle yaşamak olanaklarını sağlayacak bir barışın yapılmasını arzuladıklarını bir bildiri ile açıkladılar.
- ◆ Atlantik Bildirisi olarak tanınan bu belge, liderlerce kabul edildi ve 14 Ağustos 1941'de ortak bir bildiri yayınlandı.
- ◆ Bu bildiriye yer alan hükümler daha sonra Birleşmiş Milletler Antlaşması'na temel olmuştur.

İnsan sevmeye başladı mı,
yaşamaya da başlar.

Anonim

1 Ocak 1942 Birleşmiş Milletler Bildirisi

- ◆ Almanya'ya karşı savaşa katılan 26 devletin imzasıyla 1 Ocak 1942'de Birleşmiş Milletler Bildirisi yayınladı.
- ◆ Bu bildiriye 26 devletin Atlantik Bildirisi'ndeki ilkeleri aynen kabul ettikleri belirtilmekteydi.
- ◆ Böylece savaştan sonra kurulacak olan Birleşmiş Milletler Teşkilatının ilk adımı atıldı

4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945 Yalta Konferansı

- ◆ II. Dünya Savaşı'nda "Üç Büyük" olarak adlandırılan Müttefik Devletler 'in liderleri Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt ve Josef Stalin 4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945 tarihleri arasında SSCB'nin önde gelen tatil yeri Yalta'nın 3 km güneyinde bulunan Livadia Sarayı'nda bir araya gelmişlerdir.
- ◆ Yalta Konferansı olarak adlandırılan toplantının ana eksenini II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'nın yeni düzeni ve Avrupa topraklarının yeniden şekillendirilmesi üzerinedir.
- ◆ Beş Büyüklere (**ABD, SSCB, İngiltere, Fransa ve Çin**) Birleşmiş Milletler kararlarını veto etme hakkı tanındı.
- ◆ 1 Mart 1945'e kadar Mihver Grubu devletlerinin de Birleşmiş Milletlere üyeliği kabul edildi.

Sevgi, insanın gücünden
vazgeçmesi demektir.

Milan Kundera

25 Nisan 1945 San Francisco Konferansı

- ◆ Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 50 müttefik devlet, 25 Nisan 1945 tarihinde San Francisco'da bir araya gelerek 111 maddeden oluşan Birleşmiş Milletler Antlaşması'na son şeklini verdiler.
- ◆ Antlaşma, 25 Haziran 1945 tarihinde oy birliği ile kabul edildi ve ertesi gün imzalandı.
- ◆ ABD, Çin, İngiltere, Fransa ve SSCB öncülüğünde BM kuruldu.
- ◆ Bu beş ülke BM'nin Güvenlik Konseyinde veto hakkına sahip olan ülkelerdir.
- ◆ 24 Ekim 1945 tarihinde Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesinin yanı sıra imza sahibi öteki devletlerin çoğunluğunun da onaylamasıyla antlaşma yürürlüğe girdi ve Birleşmiş Milletler kuruldu.

17 Temmuz - 2 Ağustos 1945 Postam konferansı

- ◆ II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanya'sının teslimiyeti sonrası 17 Temmuz - 2 Ağustos 1945 arası Berlin'in 26 km güneybatısındaki **Cecilienhof Sarayı**'nda düzenlenmiştir.
- ◆ Churchill, Truman ve Stalin olmak üzere "**Big Three**"nin katıldığı konferanstır.

Konferansın Başlıca Konuları

- Nazi Almanya'sının işgal ettiği topraklarının geri alınması
- Avusturya'nın Almanya'dan ayrılması
- Almanya'nın "demokratikleştirilmesi"
- Almanya, Avusturya'nın yanı sıra Berlin, Viyana'nın bölünmesi

- Savaş suçlarının yargılanması
- Almanya dışında ikamet eden Almanların Almanya'ya geri gönderilmesi

II. DÜNYA SAVAŞI SÜRECİNDE TÜRKİYE

Savaş Döneminde Türkiye'nin Dış Politikası

- Türkiye uyguladığı dış politika sayesinde II. Dünya Savaşı'na girmemeyi başardı.
- Türkiye tarafsız olduğunu duyurdu.
- İşgal ihtimali üzerine baskı yapan müttefiklere rağmen Türkiye çatışmaya girmedi ve Alman büyükelçisi Von Papen aracılığıyla diplomatik ilişkiler geliştirildi.
- 18 Haziran 1941'de Türk-Alman Dostluk Paktı imzalandı.

18 Haziran 1941 Türk-Alman Dostluk Paktı

- ◆ Stalingrad'da Alman ilerleyişi durduruldu.
- ◆ Avrupa'da ve Balkanlarda Almanya tehdidi yerine Komünizm ve Rusya yayılcılığı endişesi arttı.

14 - 26 Ocak 1943 Casablanca Konferansı

ABD / İNGİLTERE... Hitler karşıtı zirve

- ◆ ABD başkanı Franklin D. Roosevelt, Birleşik Krallık başbakanı Winston Churchill arasında gerçekleşen gizli Hitler karşıtı bir zirveydi.

- ◆ Zirve 14 Ocak 1943'ten 26 Ocak 1943'e kadar Fas'ın Kazablanka şehrinde düzenlendi.
- ◆ Josef Stalin ordusu Almanlar tarafından kuşatıldığı için katılmadı

Adana Görüşmesi 30 – 31 Ocak 1943

- ◆ Adana Görüşmesi, 30-31 Ocak 1943 tarihlerinde, Türkiye Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile Birleşik Krallık Başbakanı Winston Churchill'in gerçekleştirdiği iki taraflı toplantıdır.
- ◆ İngiliz Başbakanı Churchill, 30 Ocak 1943'te gizlice Adana'ya geldi.
- ◆ Burada İnönü'den savaşa girmelerini istedi. Türkiye Askeri Lojistik ihtiyacı karşılanmadan savaşa katılmayacağını bildirdi.
- ◆ Churchill net bir cevap vermedi. Türkiye tarafsızlığını devam ettirdi.

I. Kahire Konferansı 23 – 26 Kasım 1943

- ◆ Churchill'in konferans boyunca Balkanlar'da bir cephe açılması konusunda ısrarına karşın bu isteği, Roosevelt tarafından kabul edilmedi.
- ◆ Ayrıca bu konferansta Türkiye'nin üslerini İngiltere'ye açarak savaşa girme durumu da görüşüldü ancak Numan Menemencioğlu'nun Türkiye'nin henüz bir savaşa giremeyecek olmasını gerekçe göstermesinden ötürü sonuç alınamadı.

En delikanlı mevsimdir kış. Yüzüne yüzüne vurur yalnızlığını.

Orhan Veli Kanık

II. Kahire Konferansı 4-6 Aralık 1943

- ◆ Toplantıya, Amerika Birleşik Devletleri'nden Başkan Roosevelt, Birleşik Krallıktan Başbakan Churchill ve Türkiye'den Cumhurbaşkanı İnönü katılmıştır.
- ◆ Churchill, Türkiye'nin 1944 sonbaharında savaşa katılmasını istediklerini bildirmiş, bu gerçekleşmezse müttefiklerin Türkiye ile işbirliği umutlarını tamamen yitireceklerini söylemiştir.
- ◆ İnönü ise, prensip olarak savaşa girmeye razı olacağını bildirmiş, ancak iki şartın mutlaka yeri-ne getirilmesinde ısrar etmiştir.
- ◆ Bu şartlardan birincisi, "Türkiye'nin yalnızca bir piyon olarak kullanılmasını engelleyecek bir "ortak askeri plan"ın yapılmasıdır.
- ◆ Türkiye bu planı hazırlayanlar arasında yer alacak ve Türkiye'nin onaylamadığı bir plan uygulanmayacaktır".
- ◆ İkinci şart ise "Türkiye'-nin de içinde bulun-duğu bölgenin siyasî geleceği hakkında ay-rıntılı bilgi verilmesidir".
- ◆ Ayrıca İnönü, yeterli miktarda silah, askerî araç ve gereç yardımının yapılmasında da ısrar etmiştir.
- ◆ Toplantı sonunda Roosevelt ve Churchill, bu şartları zorlanarak da olsa kabul etmiş ve bu yönde görüşmelerin devamı için yetkili heyetlere görev verilmesi kararlaştırılmıştır.

Kimse hayat yolunuzu sizin için yürümez.

Gautama Buddha

Yalta Konferansı 4 – 11 Şubat 1945

- ◆ Yalta Konferansı ya da Kırım Konferansı, II. Dünya Savaşı sırasında 4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945 tarihleri arasında SSCB'nin önde gelen tatil yeri Yalta'nın 3 kilometre güneyinde bulunan Livadia Sarayı'nda düzenlenen ve Churchill, Roosevelt ve Stalin olmak üzere "Üç Büyük 'ün katıldığı konferanstır.
- ◆ Nazi Almanya'sının yenilmesi için son planlar yapıldı.
- ◆ Sovyetler Birliği lideri Stalin, Boğazların statüsünün Sovyet Rusya lehine değiştirilmesini istedi.
- ◆ İngiltere Başbakanı Churchill, Avrupa'da güçler dengesinde Sovyetler Birliği'nin ağırlık kazanmasını istemiyordu.
- ◆ Savaş sonrası Avrupa'nın geleceği görüşüldü.
- ◆ Bu sistemi yürütecek uluslararası bir örgütün kurulması kararı (Birleşmiş Milletler) alındı.
- ◆ 1 Mart 1945'te kadar Almanya ve müttefiklerine savaş ilan edecek devletlerin de kurucu üyeliğe alınacağı açıklandı.
- ◆ Türkiye de bu gelişmeler üzerine 23 Şubat 1945'te Almanya'ya savaş ilan etti.

Kadınlara karşı saygılı olmak her erkeğin vazifesidir.

Moliere

II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye'deki Ekonomik, Toplumsal ve Politik Gelişmeler

Ekonomik ve Toplumsal Gelişmeler

- ❑ Türkiye, II. Dünya Savaşı'na fiilen katılmamış ancak savaşın getirdiği ağır ekonomik koşulları tüm zorluklarıyla yaşamıştı.
- ❑ Savaş başlayınca Türkiye'de kısmi seferberlik ilan etti.
- ❑ Türkiye, ekonomisini savaşın olumsuz etkilerinden korumak için tedbirler alındı.

Millî Koruma Kanunu 18 Ocak 1940

- ◆ Millî Koruma Kanunu, dönemin ekonomisi sebebiyle Ocak 1940'ta Cumhuriyet Halk Partisi iktidarının çıkarttığı ve hükûmete fiyatları saptamada, ürünlere el koymada, hatta zorunlu çalışma yükümlülüğü getirmede sınırsız yetkiler veren yasadır.
- ◆ Devlet müdahaleleri bu yasayla meşruiyet kazanmıştır.

Varlık Vergisi (11 Kasım 1942)

- ◆ Savaş koşullarının getirdiği karaborsacılık ve fiyatların yükselmesi savaş zenginlerini ortaya çıkarmıştı.
- ◆ Varlık Vergisi adı altında servet üzerinden ağır bir vergilendirme uygulamaya konuldu.
- ◆ Komisyonların belirlediği vergiyi ödemeyenler, çalıştırılmak üzere Erzurum Aşkale'ye gönderildi.
- ◆ 1944 yılı başlarında Varlık Vergisi uygulamasına son verildi.

Toprak Mahsulleri Vergisi (26 Nisan 1944)

- ◆ Tarımla uğraşan kesimi vergilendirmek, askerin ve halkın asgari ölçüde beslenmesini sağlamak için Toprak Mahsulleri Vergisi çıkarıldı.
- ◆ Çiftçiler yetiştirdikleri ürünün %10'unu ya nakit olarak ya da mal olarak ödediler.
- ◆ Üç yıl boyunca uygulanan bu vergi, iktidardaki partiye karşı çiftçilerin cephe almalarına yol açtı.

İç Politika Gelişmeleri

Türkiye'de tek parti uygulaması

- ◆ II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'de tek parti uygulaması devam etti.

Kazım Karabekir, Fethi Okyar, Hüseyin Cahit Yalçın

- ◆ 1939 seçimlerinde Kazım Karabekir, Fethi Okyar, Hüseyin Cahit Yalçın gibi Atatürk döneminde siyaset dışı kalan kişilerin milletvekili olmaları sağlandı.

Nazizm / Faşizm

- ◆ II. Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile faşist ve ırkçı politikalar etkisini yitirdi. (Nazizm / Faşizm)

Büyük bir servet, büyük bir köleliktir.

Seneca

Kapitalizm / Komünizm

- ◆ Dünyada demokratik ve komünist ideolojiler karşı karşıya geldi. (Kapitalizm / Komünizm)

SSCB → Kars / Ardahan'da üs kurma amacı

- ◆ SSCB yayılmacı düşüncelerle Türkiye'den Kars ve Ardahan'ı almak ve Boğazlar 'da askerî bir üs kurmak istedi.
- ◆ Sovyet tehdidi altında Türkiye Batıya doğru yanaştı.

7 Ocak 1946 DP

- ◆ Türkiye'de demokratikleşme yolunda adımlar atılmaya hız verildi.
- ◆ 7 Ocak 1946'da Demokrat Partinin kurulmasıyla da Türkiye'de çok partili demokratik hayat başlamış oldu.

II. DÜNYA SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

- ❑ 1943'ten itibaren savaşın seyri Müttefiklerin lehine dönmeye başladı.
- ❑ Savaşı sona erdirmek için Müttefik Devletler kendi aralarında bir dizi konferans düzenlediler.

**Herkes aynı anda geceyi yaşar
ama herkesin karanlığı farklıdır.**

La Edri

Konferanslar

- ✓ Casablanca Konferansı
14 – 26 Ocak 1943
- ✓ Adana Görüşmesi 30 – 31 Ocak 1943
- ✓ I.Kahire Konferansı 23 – 26 Kasım
1943
- ✓ II.Kahire Konferansı 4-6 Aralık 1943
- ✓ Yalta Konferansı 4 – 11 Şubat 1945
- ✓ San Francisco Konferansı
25 Nisan 1945
- ✓ Postam konferansı
17 Temmuz - 2 Ağustos 1945

- ❑ II. Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte Almanya grubuna karşı kurulmuş olan büyük ittifak sona erdi.
- ❑ Savaş öncesindeki rekabet ve mücadele daha keskin bir şekilde yeniden başladı.
- ❑ Avrupa üzerinde hâkimiyet kuran SSCB ile ABD liderliğinde dünya devletleri ideolojik ayrılığa dayalı iki gruba ayrıldı.
- ❑ Artık dünyada demokratik devletlerden oluşan ABD liderliğindeki "Batı Bloku" ile SSCB liderliğindeki komünist ideolojilerin oluşturduğu "Doğu Bloku" vardı.

Sıcak Savaş → Soğuk Savaş

Sıcak savaş artık yerini soğuk savaşa bıraktı.

NATO / VARŞOVA PAKTI

Soğuk savaş NATO-Varşova Pakti arasında 1991'e kadar devam etti.

NATO 4 Nisan 1949

- ✓ Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü, 4 Nisan 1949'da 12 ülke tarafından imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşması'na dayanarak kurulan ve farklı dönemlerde 17 ülkenin daha katıldığı uluslararası askerî ittifak.
- ✓ Örgüt üyeleri herhangi bir dış güçten gelebilecek saldırıya karşı ortak savunma yapmaktadır

Varşova Pakti 14 Mayıs 1955

- ✓ Nato'ya karşı Varşova'da, sekiz sosyalist ülkenin imzaladığı "Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması" ile kurulan askeri ve siyasal birlik.
- ✓ İmzalayan ülkeler Arnavutluk, Bulgaristan, Çekoslovakya, Doğu Almanya, Macaristan, Polonya, Romanya ve SSCB'ydi.
- ❑ Mısır, Hindistan, Pakistan, Tunus, Fas, Cezayir, Libya bağımsız oldu.
- ❑ Savaşın kazananları ABD, İngiltere ve SSCB oldu.
- ❑ ABD ile İngiltere Atlantik Bildirisi'ne uymadılar.
- ❑ SSCB Orta Avrupa ve Balkanlar'da kendisine bağlı komünist yönetimler kurdu.
- ❑ Komünizm hızla yayılmaya başladı.
- ❑ Bu arada Nazizm ve Faşizm de sona erdi.
- ❑ Atom bombası ile dünya artık Nükleer Çağa adım attı.
- ❑ Savaştan sonra SSCB'nin komünizm sayesinde hızla yayılmasına karşı ABD, "Truman Doktrini" (1947) adıyla bir plan uygulamaya başladı.

☞ **Truman Doktrini 12 Mart 1947**

- ◆ Başkan Truman, 12 Mart 1947'de Kongre'de kendi adıyla anılacak bu doktrini açıkladı.
- ◆ Truman'a göre ABD, komünizm ile silahlı mücadele veren ve Sovyet komünizmi altındaki ülkelerin baskısı altında bulunan devletlere mali ve askeri yardım yapmalıydı (Burada kastedilen ülkeler Yunanistan ve Türkiye'dir).
- ◆ Bu amaçla Kongre'den 400 milyon dolar kullanma izni istedi.
- ◆ Kongre'nin 22 Mayıs'ta bu isteğini kabul etmesi üzerine Türkiye'ye 100 milyon, Yunanistan'a ise 300 milyon dolar yardım yapıldı.

☞ **Paris Konferansı
11-13 Temmuz 1947**

- ◆ Sovyetler Birliği, Çekoslovakya, Polonya ve Finlandiya dışındaki Avrupa ülkelerinin dışişleri bakanlarının katılımıyla düzenlenen Paris Konferansı'nda, bakanlar ABD'ye sunulacak Avrupa Telafi Programı üzerinde anlaştılar.
- ◆ ABD Dışişleri Bakanı George C. Marshall'ın daveti üzerine hazırlanan Avrupa Telafi Programı "Marshall Planı" olarak adlandırılmaktadır.
- ◆ ABD Kongresi Marshall Planını 11 Eylül 1947 de onaylamıştır.

En büyük günah pişmanlıktır.

Jean Paul Sartre

☞ **Marshall Planı 11 Eylül 1947**

- ◆ II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketidir. 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.
- ◆ 1948-1952 yılları arasında Marshall yardım planı çerçevesinde Türkiye'ye de toplam 352 milyon dolar para yardımı yapıldı.
- ☐ II. Dünya Savaşında 60 – 65 Milyon insan öldü.
- ☐ Bombardımanlar sonucu şehirler yıkıldı, milyonlarca insan göç etmek zorunda kaldı.
- ☐ Mülteci sorunu ortaya çıktı.
- ☐ Tarım ve sanayi üretiminde büyük düşüşler yaşanırken yüksek enflasyon ortaya çıktı.
- ☐ Zor hayat şartları yüzünden bazı ülkelerde ekmeğe karneye bağlandı.
- ☐ Uluslararası savaş hukuku askıya alındı.
- ☐ İnsan hakları ihlalleri yaşandı.
- ☐ Yahudiler başta olmak üzere; Romanlar, toplama kamplarına gönderilip insanlık dışı koşullarda yaşadılar. Yargısız infaz edildiler.
- ☐ Çalışma ve toplama kamplarında yüz binlerce insan yaşamını yitirdi.

**Bilim ve sanat uyuşmadığı ülkeyi
terk eder.**

İbn-i Sina

Nürnberg Mahkemesi Ekim 1945

- ◆ Nürnberg Uluslararası Askeri Ceza Mahkemesi, Ekim 1945'te, ABD, Birleşik Krallık, Fransa ve Sovyetler Birliği'nin açtığı dava. Almanya'nın Nürnberg şehrinde yapıldığı için bu isimle anılmıştır.
- ◆ İnsanlığa karşı işlenen suçlara bakmak üzere Nürnberg Mahkemesi kuruldu.
- ◆ Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 9 Aralık 1948'de "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme'yi kabul etti.
- ◆ Birleşmiş Milletler, 10 Aralık 1948'de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni kabul etti.

II. DÜNYA SAVAŞI'NDAN SONRA
ORTA DOĞU

- Roma İmparatorluğu zamanında Filistin'den sürülen Yahudiler, yüzlerce yıl Kudüs topraklarına dönmeye çalıştı.
- Osmanlı Padişahı II. Abdülhamid, imparatorluğun dağılma sürecinde dahi büyük ekonomik yardım tekliflerine rağmen, Yahudilerin Kudüs'e yerleşmelerine izin vermedi.
- Dünya Savaşı'nın sonunda Kudüs, Osmanlı Devleti'nin elinden çıktı.
- Kudüs İngiltere'nin mandası altına girdi.
- Filistin'de yaşayan Araplarla çeşitli yollarla gelip Filistin topraklarına yerleşen Yahudiler arasında çatışmalar başladı.
- İngiltere zaman zaman Yahudi göçlerini sınırladıysa da alınan önlemler yeterli olmadı.

Haganah / İrgun terör örgütleri

"Haganah" adlı bir gizli örgüt ile "İrgun" adlı terör örgütleri Filistin'e kaçak göçleri organize etti.

- Arap-Yahudi çatışması devam etti.
- İngiltere, II. Dünya Savaşı'ndan sonra 2 Nisan 1948'de Araplar ve Yahudiler arasındaki anlaşmazlığı Birleşmiş Milletlere götürdü.
- BM Filistin Komisyonu oluşturuldu ve komisyon oy birliği ile Filistin'in bağımsızlığını teklif etti.
- 27 Kasım 1947'de yapılan görüşmede çoğunluğun kararı benimsendi.
- Filistin'in Araplar ve Yahudiler arasında taksimine karar verildi.
- Büyük devletlerden Amerika, Sovyet Rusya ve Fransa taksim lehinde oy verirken İngiltere çekimser kaldı.
- Türkiye ise Arap ülkeleriyle beraber Filistin topraklarının taksiminin aleyhinde oy verdi.
- Filistin'in taksim edilmesi kararı bütün Arap dünyasında tepki ile karşılandı.
- Arap ülkeleri 17 Aralık 1947'de Kahire'de yaptıkları toplantıda Filistin topraklarının taksim edilmesini ve İsrail Devleti'nin kurulmasını önlemek için savaşa girme kararı aldılar.
- İngiltere BM kararından sonra 15 Mayıs 1948'e kadar Filistin'deki bütün kuvvetlerini çekme kararı aldı.

**Ne ikna edici bir intihar biçimidir;
şimdi seninle göz göze gelmek.**

Cemal Süreya

Yahudi Milli Konseyi / İsrail Devleti

14 Mayıs 1948

- ◆ Tel Aviv'de bulunan Yahudi Millî Konseyi, İsrail Devleti'nin kuruluşunu ilan etti (14 Mayıs 1948).
- ◆ Amerika, yeni İsrail Devleti'ni daha ilk günden tanıdı.
- ◆ Sovyet Rusya da üç gün sonra, Arap-İsrail Savaşı'nın başlamasından sonra, İsrail'i tanıdı.

Eisenhower Doktrini 5 Ocak 1957
(yazdır)

- ◆ Dwight Eisenhower, 1954 yılında "Barış için Atom" programını başlattı ve 5 Ocak 1957'de, ünlü Eisenhower Doktrini'ni açıkladı.
- ◆ Bu doktrin ile Orta Doğu ülkelerine askerî ve ekonomik yardımda bulunulması planlanmaktaydı.
- ◆ Yardımın amacı, Orta Doğu'da komünizmin yayılmasını önlemektir.

Birinci Arap / İsrail Savaşı 15 Mayıs 1948

- ◆ İsrail Devleti kurulmaz Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak devletleri 15 Mayıs'ta İsrail'e savaş açtılar ve Birinci Arap-İsrail Savaşı (1948-1949) başladı.
- ◆ BM'nin arabuluculuğu ile bir ateşkes imzalandı.
- ◆ İsrail, Filistin topraklarının hemen hemen dörtte üçünü ele geçirdi. Ayrıca Kudüs'ün yarısı da İsrail'in eline geçti.

1967 Arap İsrail Savaşları

- ◆ 1967 Savaşı'nda İsrail, Kudüs'ün diğer yarısını da eline geçirdi.
- ◆ Savaş, Filistin'de yaşayan bir milyon kadar Filistinliyi yerinden etti. Mülteciler Meselesi ortaya çıktı.
- Mısır'da Kral Faruk rejimi yerini Yarbay Cemal Abdülnasır yönetimine bıraktı.
- İsrail'e karşı alınan yenilgi Arap dünyasında milliyetçilik duygusunu harekete geçirdi.
- Arap-İsrail savaşındaki yenilgi, Araplar arasında İsrail'e duyulan öfkeyi ve düşmanlığı artırdı.

Bazıları şiiir sevmez çünkü yaraları yoktur, yaraladıkları vardır.

Attila İlhan

